

Ἐκκλησιαστικὸν ἦθος

■ Ἠθικαὶ ἀρεταὶ τοῦ θυμικοῦ, ἦτοι τοῦ βουλευτικοῦ καὶ τοῦ συναισθητικοῦ

Περὶ τῆς Χριστιανικῆς Εὐγενείας, ἦτοι τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς τελειότητος*

Ἀρεταὶ τοῦ βουλευτικοῦ

Εὐγένεια εἶναι ἀρετὴ εὐγενοῦς ἦθους, εὐαγωγία ψυχῆς πρὸς λόγους καὶ πράξεις.

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς εὐγενείας εἰσὶ, φρόνημα γενναῖον, ἐλευθερία, φιλοτιμία, χάρις, ἀφειδία, μεγαλοφροσύνη, μεγαλοψυχία, εὐκοσμία, παρηρησία, προαίρεσις ἀγαθῆ, τρόπος ἀριστος, δικαιοσύνη, ἀλήθεια.

Εὐγένεια εἶναι ἡ καθόλου ἀρετὴ· εὐγένεια καὶ ἀρετὴ εἰσὶ δύο λέξεις συνώνυμοι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσαι νόημα, τὴν τῆς ψυχῆς εὐαγωγίαν.

Ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ἐμφαίνει τὴν ὁμοίωσιν αὐτῆς πρὸς τὴν θεϊαν εἰκόνα, ἧς ἡ χάρις καὶ τὸ κάλλος ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτῆς.

Ἡ εὐγένεια ἀληθῶς εἶναι ἀνταύγεια τοῦ φωτὸς τῆς θείας εἰκόνας τοῦ ἐκχυθέντος ἐπὶ τῆς ἐναρέτου ψυχῆς.

Ἡ εὐγένεια εἶναι ἔκχυσις τῆς ἐγκεκρυμμένης χάριτος τῆς ἀρετῆς τῆς ψυχῆς.

Τὴν εὐγένειαν ἠγάπησαν καὶ ἐπεζήτησαν πάντες οἱ τῆς ἀρετῆς ἀσκηταί, πάντες οἱ σοφοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι· οὐδεὶς ἄνευ ταύτης δύναται νὰ φέρῃ τὸ σεμνὸν τοῦ ἐναρέτου ἢ τοῦ σοφοῦ ἢ τοῦ φιλοσόφου ὄνομα.

Ἡ εἰκὼν τοῦ εὐγενοῦς

Ἡ εἰκὼν τοῦ εὐγενοῦς εἶναι ἐξαισίον θέαμα, διότι ἐπ' αὐτῆς ἐκκέχυται ἡ χάρις τῆς θείας Εἰκόνας· αἱ ἀρεταὶ συνελθοῦσαι

ἐφιλοτέχνησαν διὰ τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτῶν χρωστῆρος τὴν εἰκόνα τοῦ εὐγενοῦς· ἐκάστη ἀρετὴ τὸ ἑαυτῆς κάλλος διὰ λεπτοτάτων γραμμῶν ἐπὶ τῆς εἰκόνας διεχάραξεν· ἡ εἰκὼν τοῦ εὐγενοῦς ἐγένετο ἀληθῶς ἀμίμητον καλλιτέχνημα, διότι ἐγένετο καθ' ὁμοίωσιν τῆς ἀρχετύπου εἰκόνας· ἐν αὐτῇ ἀπετυπώθη τὸ θεῖον κάλλος.

Ἡ πρὸς τὰ θεῖα εὐσέβεια αὐτοῦ εἶναι ἡ πρωτίστη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ· φοβεῖται τὸν Θεὸν καὶ ποιεῖ τὸ θέλημα Αὐτοῦ· ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο τὸ προσφιλὲς μελέτημα αὐτοῦ, καὶ ἐργάζεται τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον τῷ Θεῷ καὶ τέλειον.

Ἡ φρόνησις διευθύνει αὐτοῦ τὰς σκέψεις, ρυθμίζει τοὺς λόγους, καὶ κανονίζει τὰς ἀποφάσεις· αὕτη τοὺς τρόπους καλλιτεχνεῖ, αὕτη τὰς κινήσεις καθοδηγεῖ, αὕτη τὸ βῆμα ποδηγετεῖ, αὕτη τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ὑποδεικνύει, αὕτη τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ βίου κατευθύνει· ἡ σοφία, ἡ σύνεσις καὶ ἡ γνῶσις διδάσκουσιν αὐτὸν ποῦ ἔγκειται ἡ ἀληθὴς μακαριότης, τί τὸ πρακτέον καὶ τί τὸ μὴ πρακτέον. **Πάντα** τὰ τῆς ψυχῆς ἐγχειρήματα καὶ καρτερήματα ἡ **φρόνησις** διευθύνει.

Ἡ σοφία ἐδίδαξεν αὐτὸν τὴν ἐπιστήμην τῆς ἀληθείας καὶ ἤγαγεν εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ θείου, ἡ σύνεσις ἐπαίδευσεν τὸ ὀρθῶς κρίνειν καὶ ἀποφαίνεσθαι περὶ πάντων, ἡ δὲ γνῶσις τὴν ἑαυτοῦ ἐπίγνωσιν· ἡ βουλή ἐγένετο κυβερνήτης τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ. **Ἡ** βούλησις αὐτοῦ συνεταυτίσθη τῷ θείῳ βουλήματι.

Ἡ ἠθικὴ ἀνδρεία ἐθωράκισεν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν ἀθλητὴν ἀκαταπόνητον τῆς ἀρετῆς καὶ στρατιώτην ὑπέρμαχον τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας· ὑπομένει τὰ ἀλγεῖνά, φέρει γενναίως τὰ περιστατικά, ἡδονῆς δὲ καὶ ἐπιθυμίας, λύπης τε αὐτὸ καὶ ὀργῆς κρατεῖ, καὶ καθ' ὅλου εἰπεῖν, πρὸς πᾶν τὸ μετὰ βίας ἢ ἀπάτης ψυχαγωγῶν ἀντιτάσσεται.

Ἡ καρτερία, διδάσκει αὐτὸν νὰ ὑπομένῃ λύπας ἕνεκα τοῦ καλοῦ, νὰ πονῇ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, καὶ φέρῃ γενναίως τὰς συμφορὰς καὶ τὰ δεινά.

Ἡ μεγαλοφροσύνη ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ φρονῆ καὶ νὰ πράττῃ τὰ μεγάλα καὶ γενναῖα.

Ἡ γενναιοδωρία ἐξεπαίδευσεν αὐτὸν νὰ χορηγῆ πλουσίως τοῖς δεομένοις ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν.

Ἡ μεγαλοψυχία καθυπέβαλεν αὐτῷ τὴν συγγνώμην καὶ τὴν μακροθυμίαν.

Ἡ ἀγάπη ὑπηγόρευσε αὐτῷ τὴν λήθην τῶν κακῶν, τὴν ἀμνησικακίαν καὶ τὴν νίκην τοῦ κακοῦ διὰ τῆς ἀγαθοεργίας.

Ἡθικὴ μεγαλοπρέπεια ὑπέδειξε αὐτῷ τὴν ὑπεροψίαν πάντων τῶν σωματικῶν, ὡς οὐδενὸς ἀξίων τῇ παραθέσει τῶν ἀοράτων. **Τὸν** ἠθικῶς μεγαλοπρεπῆ οὐδ' ὅλως πάθος ταράσσει, οὐδὲ τὰ πρὸς αὐτὸν ἀμαρτήματα τῶν φαύλων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ὀργὴν κινουσιν, οὐδ' ἄλλο τι τῶν ταπεινῶν δύναται τὸ φρόνημα αὐτοῦ νὰ μετακινήσῃ· οὕτω δυσπρόσιτος εἶναι τοῖς ταπεινοῖς πάθεσιν, ὥστε οὐδὲ νὰ ἀτενίσωσι ταῦτα πρὸς αὐτὸν δύνανται.

Ἡ ἠθικὴ ἰσχὺς ἀναδεικνύει αὐτὸν νικητὴν ἐν πᾶσιν καὶ ἀνώτερον ὅλων τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων προσβολῶν.

Τὸ θάρρος παρέχει αὐτῷ τὴν ἠθικὴν δύναμιν νὰ λαλῆ μετὰ παρρησίας περὶ τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, ἀπολογούμενος δὲ ὑπὲρ αὐτῶν νὰ μὴ πτοῖται μηδένα, μηδὲ νὰ ἀποδειλιᾷ πρὸ τῶν προβαλλομένων δεινῶν.

Ἡ σωφροσύνη κατακοσμεῖ αὐτοῦ τὸ ἦθος· αὕτη ἐκδηλοῦται αὐτῷ ὡς ρώμη ψυχῆς καὶ ὡς φῶς ψυχῆς ἀπαθοῦς, ὡς ἐγκράτεια, ὡς ἡγεμονία τοῦ πνεύματος καὶ ὡς ἐλευθερία ψυχῆς.

Ἡ δὲ ἀγνεία παρέχει αὐτῷ τὴν καθαρότητα τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας· αὕτη τοὺς τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντας κατακοσμεῖ μὲ τὸν στέφανον τῆς παρθενίας καὶ ἀναδεικνύει ἐπιγεῖους ἀγγέλους.

Τοιοῦτος ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀληθῶς εὐγενοῦς ἀνθρώπου. □

(*) Ἁγίου Νεκταρίου (Κεφαλᾶ) Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Τὸ γνῶθι σαυτὸν, σελ. 117-118, ἔκδοσις ὑπὸ τῆς Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Αἰγίνης «Ἁγίας Τριάδος» Εὐνίκης Μοναχῆς, ἔκδοσις Β', Ἀθῆναι 1962. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.